

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

РАДЬКО Володимир¹, БЛИК Вікторія²

¹Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
<https://orcid.org/0009-0007-8591-5443>

aspirant2023vr@gmail.com

²Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

<https://orcid.org/0000-0002-1809-0804>

e-mail: bilyk_v@ukr.net

У статті прикрито увагу до питань ефективного функціонування й розвитку підприємств галузі сільського господарства. Набули подальшого розвитку теоретико-методичні та методико-прикладні засади розвитку сільськогосподарських підприємств на засадах проєктного підходу, коли розвиток складається з реалізації окремих стратегічно і тактично вивірених проєктів у різних сферах та за різними функціональними напрямками розвитку бізнес-одиниці. Метою дослідження визначено подальший розвиток концепційно-прикладних засад управління проєктами на сільськогосподарських підприємствах. Визначено та окреслено положення базового методичного інструментарію управління проєктами загалом та в сфері сільськогосподарського бізнесу зокрема. Охарактеризовано провідні положення управління проєктами на сільськогосподарських підприємствах, зокрема пов'язані з організаційними змінами, покращенням системи контролю, запровадженням дієвих механізмів розвитку виробничо-господарської та комерційно-збутової діяльності підприємства.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, менеджмент, управління проєктами, стратегічне і тактичне планування, розвиток, проєктний підхід.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-42>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розвиваючи вже усталені теорії стратегічного менеджменту, а також створюючи нові, науковці все більше сходяться до думки, що перспектива не за масштабним, а, навпаки, – в малому. Якщо ви хочете забезпечити успіх тієї, чи іншої бізнес-одиниці можна, та навіть потрібно, планувати становище компанії на 5, 10 років наперед, важливо застосовувати інструментарій бізнес-планування, планування в різних функціональних сферах, головне – виробничій, фінансовій, маркетинговій і т. д. Однак, значно вищу значимість мають окремо взяті проєкти. Саме на їх основі забезпечується поступовий поетапний поступ підприємства і його бізнесу.

У сільському господарстві такі проєкти можуть стосуватися започаткування виробництва нового виду продукції, відкриття нового напрямку сільськогосподарського бізнесу, створення нового виробництва чи відокремленого структурного підрозділу, розкрутки продукції під новою торговою маркою і т. п. Проєктування є одним з важливих інструментів в системі управління розвитком підприємства галузі сільського господарства та охоплює численну кількість операцій, які стосуються управлінського підходу до забезпечення його функціонування і розвитку. При тому, спроможність управлінської команди створювати проєкти та здійснювати ефективне управління ними розглядається як провідна конкурентна ознака розвитку сільськогосподарського підприємства.

На таких засадах є всі підстави стверджувати про важливість і актуальність застосування проєктного підходу до управління розвитком сільськогосподарських підприємств, що, своєю чергою, потребує розробки повноцінного методичного забезпечення в аналізованій сфері.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Загальні підходи до економіки та управління розвитком сільськогосподарських підприємств досліджуються такими науковцями, як Г. Андрусенко [1, с.9-14], О. Панухник [8, с.5-10], Т. Шестаковська [10, с.27-32] та ін. Інструментарію управління проєктами розвитку підприємства значна увага приділена в дослідженнях таких науковців, як В. Білик [2, с. 215-220], Т. Васильців, Р. Уразалієв [3, с. 153-158], В. Ільчук, Т. Шпомер [4, с. 310-316], Ю. Кравчик, С. Філяр, В. Шпильова [5, с. 92-101], В. Куцук, М. Годованюк [6, с. 167-171], П. Микитюк, В. Брич, Ю. Микитюк, І. Труш [7], О. Хадарцев, А. Моргун [9, с. 119-124], М. Куницька-Гляш, Ю. Березівський, Н. Наконечна, Л. Іванова [11, с. 1785-1798], І. Мігус, М. Денисенко, С. Плететська, М. Лаптев, В. Купрічук [12, с. 52-55] та інших.

Позаяк, як зовнішнє, так і внутрішнє середовище в сільськогосподарському бізнесі швидкозмінні, що обумовлює необхідність постійного вдосконалення теоретико-методичного

інструментарію управління проектами всіх підприємств, а суб'єктів сільськогосподарського бізнесу зокрема, і це передбачає формування нового управлінського підходу за таким вектором розвитку їх виробничо-господарської діяльності, як проектний менеджмент.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Відтак, на сьогодні дуже багато напрацьовано в аспектах стратегічного і тактичного підходів до розвитку сільськогосподарських підприємств, забезпечення їх конкурентоспроможності, реалізації економічного потенціалу, досягнення високої життєздатності в складних умовах невизначеності, пов'язаних з повномасштабною війною і т. д. Однак, насправді, великий розвиток формують невеликі успішні проекти в різних функціонально-структурних сферах функціонування суб'єкта бізнесу. Саме тому, невирішеною частиною загальної аналізованої проблеми є розвиток і концепційних положень і практичних рекомендацій з проектного менеджменту в сільськогосподарському бізнесі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є подальший розвиток концепційно-прикладних засад управління проектами на сільськогосподарських підприємствах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Управління проектами – важлива і невід'ємна складова менеджменту кожного підприємства, яке орієнтоване на розвиток. Розширення масштабів діяльності, на правду, може відбуватися й на засадах банального збільшення обсягів виробництва тієї продукції, на виробництві й реалізації якої підприємство спеціалізується на традиційних засадах вже тривалий часовий період, однак навіть в такому випадку це потребує нарощення виробничих потужностей, будівництва нових виробничо-господарських приміщень, збільшення штату персоналу і т. п., іншими словами це також окремо взятий бізнес-проект.

Натомість, найчастіше нові проекти сільськогосподарських підприємств стосуються:

- а) започаткування вирощування нових видів продукції рослинництва або виробництва продукції тваринництва;
- б) переходу до нового виду сільськогосподарського бізнесу;
- в) вертикальної (коли йдеться про перехід у сектор переробки і збуту вже готової продукції) чи горизонтальної (коли збільшується асортимент продукції) інтеграції;
- г) диверсифікації виробничо-господарського розвитку;
- д) інвестицій у принципово нові види економічної діяльності і т. п.

Нові проекти сільськогосподарських підприємств тісно пов'язані з вкладенням у них фінансово-господарських ресурсів, відтак мають плануватися на засадах системного підходу (рис. 1).

Ведучи мову про проектний менеджмент безпосередньо вітчизняних підприємств і безпосередньо в нинішніх умовах, то слід вказати на 2 стратегічних аспекти:

- 1) нові проекти сільськогосподарських підприємств мають орієнтуватися на створення і впровадження продуктивних та техніко-технологічних інновацій;
- 2) нові проекти мають орієнтуватися на євроінтеграцію України, а, відтак, на вихід вітчизняних сільськогосподарських підприємств на ринки країн ЄС.

Однак, з обмеженою бюджетно-фінансовою спроможністю сільськогосподарських підприємств, стримують розвиток їх інноваційної діяльності такі перешкоди: 1) несформованість збалансованої та послідовної державної політики розвитку інноваційної діяльності в АПК, якій, здебільшого, притаманний ситуаційно-оперативний характер, що унеможливує забезпечення стратегічної програмної інвестиційної підтримки, а дозволяє здійснювати фінансування інноваційної діяльності виключно за залишковим принципом; 2) нерозвиненість мережі об'єктів інфраструктурного забезпечення ведення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, фактична відсутність бізнес-інкубаторів, технологічних парків, інвестиційних і венчурних фондів аграрного спрямування, низький рівень зацікавленості потенційних інвесторів у фінансуванні інноваційних проектів в АПК, що мають довгостроковий період окупності та вищий рівень ризику, порівняно з іншими видами економічної діяльності; 3) нерозвиненість горизонтально-вертикальних інтеграційних взаємозв'язків і практична несформованість науково-інноваційних технологічних кластерів у сільському господарстві, що стримує становлення

ефективної співпраці між потужними інвестиційними фондами, науковими центрами та безпосередньо сільськогосподарськими підприємствами, а також перешкоджає формуванню мотиваційних стимулів щодо розвитку державно-приватного партнерства в АПК в інноваційній сфері; 4) занедбаність і моральна зношеність основних фондів і матеріально-технічної бази вітчизняних сільськогосподарських підприємств, що не лише обмежує параметри нарощення ефективності їх господарювання, але й суттєво збільшує обсяг інвестиційних капіталовкладень, необхідних для впровадження інновацій та строк їх окупності; 5) інертний характер розвитку бізнес-процесів сільськогосподарських підприємств, обумовлений наявністю усталених стереотипів мислення їх управлінського персоналу та працівників, що формує негативні перспективні очікування та спротив щодо реалізації потенційних змін за результатами впровадження інновацій; 6) недостатність інтелектуально-кадрового забезпечення активізації інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств, яка зумовлена низьким рівнем матеріального стимулювання праці в галузі, що призводить не тільки до відтоку найбільш кваліфікованих кадрів в інші види економічної діяльності, але й до стагнації людського капіталу в сільській місцевості у зв'язку з посиленням міграційних процесів; 7) відсутність ефективної інформаційно-аналітичної підсистеми оцінювання потенційних викликів і загроз змін параметрів ринкового середовища, що потребують реалізації інноваційних управлінських рішень, а також нерозвиненість інформаційного забезпечення доступу керівників сільськогосподарських підприємств щодо можливості впровадження перспективних інновацій та формування на цій основі конкретних конкурентних переваг.

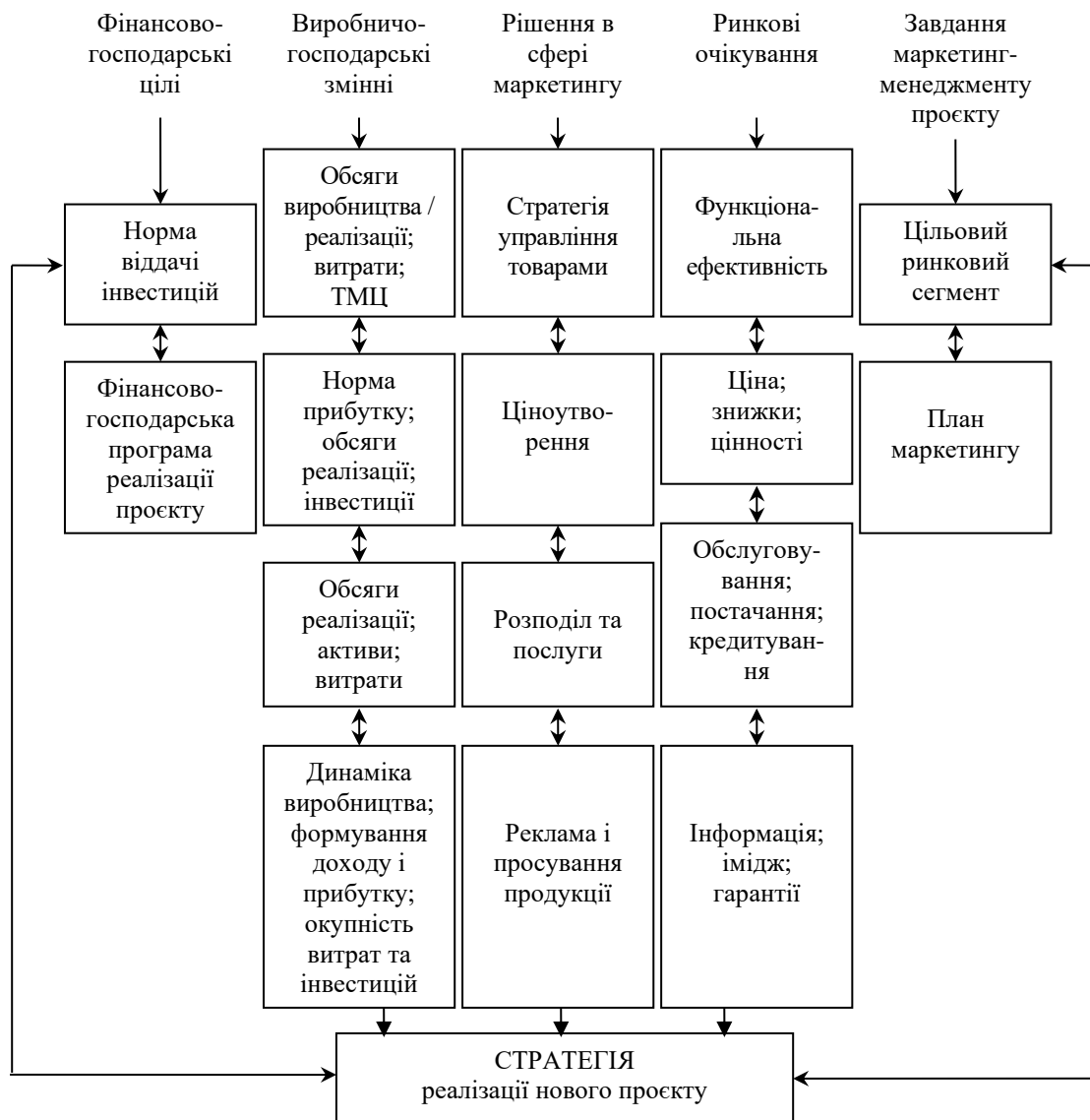

Рис. 1. Аспекти стратегування реалізації бізнес-проектів сільськогосподарських підприємств
Джерело: авторська розробка.

Формування інструментарію активізації нових інноваційних проєктів вітчизняних сільськогосподарських підприємств має відбуватися з урахуванням ресурсних можливостей подолання стримуючого впливу ідентифікованих перешкод, перспектив кооперації науково-технологічного співробітництва в інноваційній сфері, рівня інтелектуальної спроможності впровадження нововведень у контексті сучасних наростаючих євроінтеграційних викликів АПК. Важливим аспектом є формалізація механізму трансформації корисного ефекту від впровадження інновацій безпосередньо в площину підвищення рівня конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства. Це потребує не лише стратегічної орієнтації бізнес-процесів на задоволення потреб потенційних споживачів, але й забезпечення раціональної тактико-оперативної підтримки впровадження інновацій на засадах активного просування та популяризації нових видів продукції на ринку, моніторингу ефективності інноваційної діяльності, оперативного корегування бізнес-планів сільськогосподарського підприємства у відповідності до зміни ринкових цілей, спрямування фінансових ресурсів, отриманих внаслідок реалізації інновацій в сегмент зміцнення конкурентних переваг та покращення позиціонування сільськогосподарського підприємства на ринку.

Слід відзначити, що серед представників підприємницького середовища в АПК побутує думка, що впровадження інновацій під силу лише великим сільськогосподарським підприємствам, які володіють значним природно-ресурсним потенціалом і спроможні забезпечити організаційно-економічну підтримку реалізації науково-інноваційних проєктів у прикладному вимірі. Однак, в умовах наростаючого науково-технічного прогресу та динамічного характеру зміни параметрів середовища ринково-економічного обміну, така позиція є стереотипно-помилковою, а стратегічні напрями активізації інноваційної діяльності сільськогосподарського підприємства цілком об'єктивно можуть диференціюватися, залежно від його розмірів і фінансово-ресурсної спроможності. Очевидно, що пріоритетними стратегічними напрямками інноваційної діяльності для великих потужних сільськогосподарських підприємств має бути розробка якісно нових видів інновацій на засадах активізації науково-проєктної діяльності через інструменти науково-технологічної кооперації та інтеграції з науковими центрами, університетами, представниками науково-експертного середовища тощо.

Своєю чергою, для середніх сільськогосподарських підприємств, зважаючи на їх фінансово-економічні можливості та ресурсну спроможність, доцільним є орієнтація на вдосконалення вже існуючих видів інновацій, що передбачає, зокрема, підвищення ефективності виробничо-технологічних процесів, покращення якості та споживчих властивостей аграрної продукції, мінімізація собівартості виробництва останньої, підвищення показників урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності сільськогосподарських тварин. Поряд з цим, цілком очевидним є те, що малі сільськогосподарські підприємства, головним чином, мають бути орієнтовані на впровадження вже існуючих інновацій на засадах обміну досвідом (участь в спеціалізованих аграрних виставках, ярмарках, семінарах, конференціях тощо), залучення додаткових інвестиційних та інтелектуально-кадрових ресурсів, адаптації внутрішнього середовища підприємства до вимог і потреб ринкового середовища.

Активізація нових інноваційних проєктів розвитку сільськогосподарських підприємств в контексті євроінтеграції вітчизняного АПК об'єктивно потребує наявності адекватної організаційно-економічної підтримки як на макро-, так і на мікрорівнях ієрархічного управління, що вимагає формування сприятливих передумов у межах зовнішнього та внутрішнього середовища цих підприємств. Покращення зовнішнього середовища розвитку інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств потребує створення надійного інституційного базису узгодження вітчизняних правових засад фінансування інноваційних проєктів з європейськими нормами, гарантування захисту інтересів і прав потенційного інвестора, посилення інтеграції вітчизняної мережі вищих навчальних закладів аграрного спрямування та науково-дослідних установ Національної академії аграрних наук України в систему європейської науки. Пріоритетним є формування інвестиційно-інноваційних кластерів в АПК на засадах розвитку державно-приватного партнерства, створення спільних потужних науково-дослідницьких центрів і залучення вітчизняних сільськогосподарських підприємств до участі в розробці спільних (з європейськими партнерами) проєктів. Доцільним є розвиток мережі об'єктів інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств шляхом створення інвестиційно-інноваційних і венчурних фондів, відкриття бізнес-інкубаторів та індустриальних парків, функціонування яких передбачало б надання пільгових режимів оподаткування на період до трьох років.

У свою чергу, перспективні зміни вдосконалення внутрішнього середовища сільськогосподарських підприємств в контексті активізації їх інноваційної діяльності мають бути націлені на 1) оптимізацію їх організаційної структури управління, розподілу повноважень та обов'язків у відповідності до пріоритетних напрямів впровадження інновацій; 2) забезпечення стратегічної підтримки планування процесів фінансування, розробки, тестування, імплементації та експлуатації результатів інноваційних розробок у прикладному вимірі; 3) формування мотиваційних стимулів у працівників підприємства стосовно розуміння економічної доцільності та об'єктивної потреби впровадження інновацій, що зумовлено невпинними темпами розвитку науково-технічного прогресу та конкуренції на аграрних ринках. Очевидно, що перспективна зміна параметрів внутрішнього середовища сільськогосподарських підприємств диференціюється, залежно від їх галузевої спеціалізації, яка, своєю чергою, обґрунтовує доцільність впровадження пріоритетних видів (виробничо-продуктових, техніко-технологічних та організаційно-управлінських) інновацій.

Саме тому, важливо аби нові проекти сільськогосподарських підприємств стосувалися вирощування нових сортів сільськогосподарських рослин; екологізації рослинницької галузі та поширення практики внесення органічних добрив; відкриття пунктів переробки та зберігання; продукції; організації ліній заморозки продукції; відкриття консервного цеху; виведення нових порід сільськогосподарських тварин; відкриття пунктів заготівлі та переробки молока; диверсифікації внутрішньо галузевої спеціалізації у тваринництві; використання збалансованих науково-обґрунтованих раціонів годівлі сільськогосподарських тварин.

При тому, доцільно аби техніко-технологічні інновації вітчизняних сільськогосподарських підприємств передбачали впровадження технологій ведення точного землеробства; організацію відео-моніторингу та догляду за посівними площами з використанням літаючих дронів; впровадження нових технологій обробітку ґрунту; використання інноваційних засобів догляду за рослинами; впровадження сучасних способів утримання й догляду за тваринами; автоматизацію процесів доїння тварин й прибирання приміщень тваринницьких ферм; використання технології штучного запліднення тварин якісним генетичним матеріалом; ветеринарну підтримку.

Свою чергу нові проекти вітчизняних суб'єктів сільськогосподарського бізнесу мають передбачати й впровадження організаційно-управлінських інновацій, орієнтованих на формування замкнутих циклів безвідходного виробництва; автоматизацію управлінського обліку технологічних процесів та операцій догляду за посівами; використання можливостей інструментів лізингу й оренди сільськогосподарської техніки; збутову кооперацію і аутсорсинг; заготівельно-обслуговуючу кооперацію; сільськогосподарське дорадництво в сфері організації тваринницьких ферм; формування автоматизованих систем моніторингу безпеки та якості технологічних процесів у тваринництві; активізацію залучення дотаційних ресурсів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Нові проекти розвитку сільськогосподарських підприємств стосуються: започаткування вирощування нових видів продукції рослинництва або виробництва продукції тваринництва; переходу до нового виду сільськогосподарського бізнесу; вертикальної (коли йдеться про перехід у сектор переробки і збуту вже готової продукції) чи горизонтальної (коли збільшується асортимент продукції) інтеграції; диверсифікації діяльності; інвестицій у принципово нові види економічної діяльності і т. п.

Нові проекти сільськогосподарських підприємств тісно пов'язані зі (1) створенням та впровадженням інновацій, (2) європейською інтеграцією вітчизняного сільськогосподарського бізнесу, а також (3) вкладенням у них значних фінансово-господарських ресурсів, відтак мають плануватися на засадах системного підходу, за якого розробляється стратегія реалізації проекту підприємства з такими ключовими функціональними блоками, як (1) фінансово-господарські цілі, (2) фінансово-господарські та виробничі змінні, (3) рішення в сфері маркетингу, (4) очікування суб'єктів ринку відносно проекту сільськогосподарського підприємства, (5) маркетингові завдання.

Перспективи подальших досліджень стосуються визначення механізмів управління новими виробничо-господарськими проектами розвитку сільськогосподарських підприємств, які об'єднують численну кількість управлінського інструментарію згідно з сучасними вимогами до розроблення проектних рішень із залученням провідних технологій та інновацій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрусенко Г. О. Стратегія державного регулювання аграрної сфери АПК. Актуальні проблеми державного управління. 2003. № 2. С. 9-14.
2. Білик В. Пріоритети та інструментарій зміцнення інвестиційно-інноваційної безпеки суб'єктів підприємництва України за сучасних умов. *Development Service Industry Management*. 2024. № 1. С. 215-220.
3. Васильців Т. Г., Уразалієв Р. М. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.2. С. 153-158.
4. Ільчук В. П., Шпомер Т. О. Фінансове забезпечення сталого розвитку підприємств реального сектору економіки. *Фінанси та банківська справа*. 2018. № 2(36). С. 310-316.
5. Кравчик Ю., Фімяр С., Шпильова В. Ідентифікація, наслідки та інструментарій нівелювання стратегічних ризиків у процесі бізнес-планування розвитку підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. № 3. С. 92-101.
6. Куцик В. І., Лупак Р. Л., Годованюк М. А. Інструменти підвищення ефективності управління формуванням та використанням прибутку в цілях капіталізації підприємства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 1. С. 167-171.
7. Микитюк П. П., Брич В. Я., Микитюк Ю. І., Труш І. М. Управління проектами : підручник. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 416 с.
8. Панухник О. В. Державна підтримка суб'єктів аграрної сфери. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2017. № 1. С. 5-10.
9. Хадарцев О. В., Моргун А. В. Методологічні аспекти формування системи управління проектами на підприємстві. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48. Ч. 2. С.119-124.
10. Шестаковська Т.Л. Соціально-економічна безпека аграрного сектору у контексті використання Blockchain-технології. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 23. С. 27-32.
11. Lupak R., Kunytska-Iliash M., Berezivskyi Y., Nakonechna N., Ivanova L., Vasylytsiv T. Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. 2021. no. 7 (7). P. 1785-1798.
12. Mihus I., Denysenko M., Romyk I., Pletenetska S., Laptiev M., Kupriichuk V. Methodology of corporate financial diagnostics in the period of acrisis. *AD ALTA: journal of interdisciplinary research*. 2021. Vol. 11. Iss.1. Special Issue XV. P. 52-55.

REFERENCES:

1. Andrusenko, H. O. (2003). Strategy of state regulation of the agrarian sphere of agroindustrial complex. Actual problems of public administration. Vol. 2, pp. 9-14.
2. Bilyk, V. (2024). Priorities and tools for strengthening investment and innovation security of business entities of Ukraine under modern conditions. *Development Service Industry Management*. no. 1. P. 215-220.
3. Vasylytsyv, T. G., Urazaliyev, R. M. (2011). Generalization of enterprise economic security conceptual basis. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. Vol. 21.2. pp. 153-158.
4. Ilchuk, V. P., Shpomer, T. O. (2018). Financial support for sustainable development of enterprises in the real sector of the economy. *Finance and banking*. no. 2 (36). P. 310-316.
5. Kravchuk, Yu., Fimyars, S., Shpylyova, V. (2022). Identification, consequences and tools for leveling strategic risks in the process of business planning of enterprise development. *Modeling the development of the economic systems*. no. 3. P. 92-101.
6. Kutsyk, V. I., Lupak, R. L., Godovanyuk, M. A. (2017). Tools for increasing the efficiency of management of the formation and use of profit for the purpose of capitalization of the enterprise. *Business Inform*. no. 1. P. 167-171.
7. Mykytyuk, P. P., Brych, V. Ya., Mykytyuk, Yu. I., Trush, I. M. (2021). Project management. *Ternopil : ZUNU*. 416 p.
8. Panukhnyk, O. V. (2017). State support of agricultural entities. Actual problems of innovative economy. Vol. 1, pp. 5-10.
9. Khadartsev, O. V., Morgun, A. V. (2019). Methodological aspects of the formation of the project management system at the enterprise. *Black Sea Economic Studies*. Is. 48. P. 2. P.119-124.
10. Shestakovska, T. L. (2018). Socio-economic security of the agricultural sector in the context of using Blockchain technology. *Investments: practice and experience*. no. 23. pp. 27-32.
11. Lupak, R., Kunytska-Iliash, M., Berezivskyi, Y., Nakonechna, N., Ivanova, L., Vasylytsiv, T. (2021). Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*, no. 7 (7). P. 1785-1798.
12. Mihus, I., Denysenko, M., Romyk, I., Pletenetska, S., Laptiev, M., Kupriichuk, V. (2021). Methodology of corporate financial diagnostics in the period of acrisis. *AD ALTA: journal of interdisciplinary research*. Vol. 11. Is. 1. Special Issue XV. P. 52-55.

CONCEPTUAL PROVISIONS OF PROJECT MANAGEMENT AT AGRICULTURAL ENTERPRISES

RADKO Volodymyr, BILYK Victoria
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

The article focuses on the issues of effective functioning and development of agricultural enterprises. The theoretical-methodical and methodical-applied foundations of the development of agricultural enterprises on the basis of the project approach, when the development consists of the implementation of separate strategically and tactically verified projects in various fields and in various functional directions of the development of the business unit, have gained further development. The purpose of the study is to further develop the conceptual and applied principles of project management at agricultural enterprises. The provisions of the basic methodological tools of project management in general and in the field of agricultural business in particular are defined and outlined. The leading provisions of project management at agricultural enterprises are characterized, in particular, related to organizational changes, improvement of the control system, introduction of effective mechanisms for the development of production, economic and commercial and sales activities of the enterprise. It is shown that new projects for the development of agricultural enterprises relate to: starting the cultivation of new types of crop production or the production of livestock products; transition to a new type of agricultural business; vertical (when it comes to the transition to the sector of processing and sale of already finished products) or horizontal (when the range of products increases) integration; diversification of activities; investments in fundamentally new types of economic activity, etc. It was concluded that new projects of agricultural enterprises are closely related to the investment of financial and economic resources in them, therefore, they should be planned on the basis of a systematic approach, according to which a strategy for the implementation of the enterprise project is developed with such key functional blocks as (1) financial and economic goals, (2) financial, economic and production variables, (3) decisions in the field of marketing, (4) expectations of market subjects regarding the project of an agricultural enterprise, (5) marketing tasks.

Keywords: agricultural enterprises, management, project management, strategic and tactical planning, development, project approach.